

Οδηγός πρώτου ραντεβού μεταξύ Οικογένειας και Επαγγελματία που εργάζεται ιδιωτικά

Το παρακάτω άρθρο έχει γραφτεί από τον Άγγελο Κουτουμάνο, Κοινωνικό Λειτουργό, εκδότη της [νόησης στο διαδίκτυο](#) και συντονιστή της ομάδας [διαπιστευμένων μελών](#) του NOESI.gr με αφορμή τις κατ' οίκον συναντήσεις που οργανώνουν τα μέλη. Αποτελεί έναν οδηγό με βασικές συμβουλές για να έχετε ...κατά νου, στην πρώτη σας επαφή με την οικογένεια ενός ατόμου με τους οποίους θα συνεργαστείτε σε επαγγελματικό πλαίσιο.

Γενικές οδηγίες

Προσπαθήστε να κρατήσετε, κατά το δυνατό και όπως ταιριάζει στον χαρακτήρα σας, ένα επαγγελματικό προφίλ στις επαφές σας. Θα σας είναι χρήσιμο, εάν χρειαστεί στην πορεία να οριοθετήσετε κάποια πράγματα ή να θέσετε όρους στην συνεργασία σας. Ακόμη και αν δεν προχωρήσει η συνεργασία, θα έχετε αφήσει μία εντύπωση ότι αντιμετωπίσατε το όλο θέμα με σοβαρότητα.

Στοιχεία ενός καλού επαγγελματικού προφίλ:

Μιλάτε στον πληθυντικό. Δείχνει σοβαρότητα και σηματοδοτεί την αρχή μία σχέσης (συνεργασίας). Αργότερα μπορεί να το γυρίσετε στον ενικό. Απευθύνεστε με το επώνυμο και όχι με το μικρό όνομα. Ακόμη και αν σας δοθεί το OK να μιλάτε με τα μικρά σας ονόματα, χρησιμοποιήστε το κύριος και κυρία.

Μιλήστε για εσάς με μετριοπάθεια. Προσπαθήστε να εξηγήσετε τι έχετε κάνει στις σπουδές ή στην προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία σας. Δώστε σημασία να καταλάβει ο συνομιλητής σας και μη μιλάτε με άγνωστες λέξεις, για τα πτυχία σας, τις μεθόδους που χρησιμοποιείτε ή τον τρόπο προσέγγισης της δουλειάς σας. Είναι πιο σημαντικό να καταλάβει ο συνομιλητής σας, παρά να εντυπωσιαστεί με ονομασίες και τίτλους, που όμως δεν κατανοεί. Εάν χρειαστεί, για παράδειγμα, να εξηγήσει σε κάποιον τρίτον πόσο πολύτιμος είστε για να συνεργαστεί μαζί σας, είναι σημαντικό να ξέρει πώς να σας παρουσιάσει σωστά. Είναι καλύτερο σημάδι να σας κάνουν διευκρινιστικές ερωτήσεις παρά να "μείνουν με το στόμα ανοικτό" για όσα τους λέτε για εσάς.

Ρωτήστε για θέματα που σας χρειάζονται για να αξιολογήσετε την περίπτωση. Σκεφτείτε τον δικηγόρο που κάνει ένσταση για την ερώτηση του αντιδίκου δικηγόρου, θέλοντας να την απορρίψει, και ο δικαστής παρεμβαίνει για να ρωτήσει τον αντίδικο γιατί ρωτά αυτό που ρωτά, που θέλει να καταλήξει. Πολλές φορές ακούγοντας μία οικογενειακή ιστορία, ανοίγονται θέματα που δεν αφορούν την πρώτη αξιολόγηση. Αυτά τα θέματα είναι καλό να τα οριοθετήσετε, να τα βγάλετε εκτός της αρχικής φάσης. Εάν χρειαστεί, εξηγήστε γιατί ρωτάτε μία ερώτηση. Μη δικαιολογείτε ως προς τα θέματα που θέτετε παρά μόνο αν σας ζητηθεί ξεκάθαρα, με ερώτηση του τύπου "μα, γιατί με ρωτάτε αυτό;".

Μιλήστε και φερθείτε φιλικά, άνετα. Είναι σκόπιμο να δείχνετε ότι χαίρεστε για αυτήν την γνωριμία. Προσπαθήστε να είστε κατά το δυνατό αντικειμενικοί, χωρίς να κάνετε εσωτερικές κρίσεις για τις αποφάσεις, τις ενέργειες ή μη και τη στάση της οικογένειας στα θέματα που την αφορούν. Πολλές φορές θα αντιμετωπίσετε ανθρώπους μπερδεμένους ακόμη και σε απόγνωση. Σε αυτές τις συνθήκες οι άνθρωποι, συχνά είναι πιο δεκτικοί να λάβουν βοήθεια, κατά το πλείστον, παρά κριτική.

Οι πρώτες εντυπώσεις μία αρχικής επικοινωνίας με μία οικογένεια, μπορεί για μερικούς επαγγελματίες να είναι εξαιρετικά σημαντικό στάδιο. Για άλλους όχι και τόσο, ειδικά αν αισθάνονται ότι το προσωπικό ή επαγγελματικό ένστικτο που έχουν για τους άλλους, τους προδίδει συχνά και πέφτουν έξω.

Ανεξάρτητα, από το πώς αισθάνεται ο καθένας, ένας σημαντικός οδηγός για το πώς εξελίσσεται μία επαγγελματική σχέση είναι να προσωπικό επαγγελματικό ημερολόγιο. Ένας χώρος όπου γράφετε συνοπτικά και άμεσα το πώς αισθάνεστε για τη δουλειά σας με κάποιον, πώς προχωρά σε βάθος χρόνου, τι γενικό αίσθημα σας δημιουργεί η συνεργασία.

Στην πορεία, αν χρειαστεί, αυτές οι πρώτες σκέψεις ή η γενική αίσθηση, μπορούν να σας βοηθήσουν να προστατευτείτε ή να προστατέψετε κάποιον τρίτο, σε περίπτωση κρίσης.

Αντιμετώπιση κρίσης

Με εξαίρεση την περίπτωση ότι αποφασίζετε εξ αρχής να μην αναλάβετε μία οικογένεια, βλέπω δύο κρίσιμα αρχικά στάδια σε μία συνεργασία:

- **Κατάρρευση (το αγγλικό breakdown).** Κατάρρευση έχουμε όταν η στοχοθέτηση δεν ευδοκιμεί (δεν πετυχαίνει τους στόχους της), κάνει φαύλους κύκλους, δεν συμβάλλει στην ανάπτυξη ενός εξατομικευμένου πλάνου. Συχνά, η κατάρρευση ξεκινά όταν είναι πλέον αδύνατη η επικοινωνία ή όταν δεν υλοποιείται πλάνο ή δεν επιτυγχάνονται οι στόχοι του.
- **Κακοποίηση (το αγγλικό abuse).** Κακοποίηση έχουμε στην περίπτωση που κάποιο από τα μέλη βιώνει ή βλέπει βία, δηλ. ένας από όλους ή ακόμη και όλοι κακοποιούνται ή νιώθουν ότι κακοποιούνται, π.χ. το παιδί, οι γονείς - κηδεμόνες, ο/η επαγγελματίας.

Αν για κάποιον από τους δύο λόγους, νιώσετε ότι η συνεργασία θα διακοπεί, είναι σημαντικό να έχετε το νου σας, σε μερικές λεπτομέρειες.

Πριν καταρρεύσει μία επαγγελματική σχέση, έχει προηγηθεί κάτι από τα παρακάτω:

- Δεν υπάρχει καλή επικοινωνία, ως προς το ποιος θα κάνει τι, πότε, πόσο χρόνο θα του πάρει, γιατί θα το κάνει, ποιος είναι ο τελικός ή ο επιμέρους στόχος. Σκεφτείτε όλες αυτές τις παραμέτρους με γνώμονα το δικό σας θεραπευτικό ή άλλο πλάνο, ή τις προσδοκίες της οικογένειας από την παρέμβασή σας.
- Δεν έχει ευδοκιμήσει το πλάνο ως προς τους επιστημονικούς του στόχους.
- Δεν έχει βρεθεί άλλος γόνιμος τρόπος να οριοθετηθεί η συνεργασία, ώστε να λήξει προτού καταρρεύσει. Μία συνεργασία που τελιώνει δε σημαίνει ότι κατέρρευσε. Μία συνεργασία που κατέρρευσε, τελείωσε άδοξα, κυρίως για το παιδί και δευτερευόντως (σε σημασία για κάποιον τρίτο) για την οικογένεια και τον επαγγελματία.

Μία συνεργασία καταρρέει όταν κάποιος απολυθεί ή παραιτηθεί και απλώς το γνωστοποιεί στα υπόλοιπα μέλη. Ως επαγγελματίες γνωρίζετε τη σπουδαιότητα των φάσεων στην ανάπτυξη της σχέσης σας με τους ανθρώπους που αναλαμβάνετε. Την αρχική (γνωριμία - αρχική αξιολόγηση), τη μέση (ανάπτυξη συνεργασίας) και την τελική (κλείσιμο - τελική αξιολόγηση).

Αν υποπτευθείτε νωρίς ότι μία συνεργασία θα καταρρεύσει στην αρχική φάση:

Προσπαθήστε να οριοθετήσετε τη λήξη της. Αν μπορείτε, καλύψτε την περίοδο όπου κάποιος άλλος να μπορέσει να αναλάβει την περίπτωση ή να υπάρχει η σχετική άνεση στην οικογένεια να αναζητήσει κάποιον άλλο.

Μιλήστε για τους προβληματισμούς σας. Αν αυτό δεν θεωρείτε ότι είναι σκόπιμο, μιλήστε για την άποψή σας ή την απόφασή σας να τερματίσετε τη συνεργασία, με έναν δεδομένο τρόπο, σε συγκεκριμένο χρόνο, και με τελικό πλάνο.

Πείτε ακριβώς τι έχετε σκοπό να κάνετε. Βάλτε πλάνο να κλείσετε με μία τελική αξιολόγηση, καθορίστε ποια θα είναι η τελευταία ημέρα της συνεργασίας σας.

Πριν εμφανιστούν σημάδια κακοποίησης σε μία επαγγελματική σχέση έχουν ήδη διαμορφωθεί κάποια από τα παρακάτω:

- **Θυμός.** Ίσως και απαξίωση της ικανότητας κάποιου να κάνει αυτό που καθορίζει ο ρόλος του ή η σωματική ηλικία του.
- **Κύκλος της βίας.** Πολλές συμπεριφορές (εκδηλώσεις) που σχετίζονται με κακοποίηση, ψυχική ή σωματική, τείνουν να παγιώνονται και να εμφανίζονται σχεδόν αυτόματα μόλις το άτομο βρεθεί υπό πίεση. Με αυτήν την έννοια, πιθανό είναι να έχουν υπάρξει σημάδια κακοποίησης σε προηγούμενες επαγγελματικές σχέσεις σε κάποιο από τα μέλη.

Αντικειμενικά, βασική μέριμνα όλων σε μία σχέση συνεργασίας είναι η προστασία - σωματική και ψυχική - των παιδιών, εάν υπάρχουν. Υποκειμενικά, κατ' εμένα, μετά από αυτήν την περίπτωση, επόμενος στόχος είναι να προστατευθούν τα μέλη που λόγω αντιληπτικών, νοητικών ή ψυχικών διαταραχών θυματοποιούνται πιο εύκολα.

Αν βρείτε μία οικογένεια όπου διαπιστώνετε, με τα δικά σας μέτρα και σταθμά, ότι κάποιο μέλος της υφίσταται κακοποίηση, είναι σημαντικό ακόμα και αν κάνετε πίσω να μη γυρίσετε την πλάτη. 'Αποψη μου είναι ότι οι επαγγελματίες οφείλουν να εκπαιδεύουν τον εαυτό τους στην αντιμετώπιση της κακοποίησης εις βάρος τους, πρωτίστως, και εις βάρος τρίτων, δευτερευόντως.

Όλοι στην έναρξη μίας επαγγελματικής συνεργασίας οφείλουν να έχουν μηχανισμούς προστασίας από ενδεχόμενη κακοποίηση:

Οι γονείς. Μπορούν να ρωτούν κάθε τόσο το παιδί τους για το πώς αισθάνεται με τον "εκπαιδευτή" του. Έχουν το δικαίωμα στον προσωπικό τους χώρο να τοποθετούν εξελιγμένα συστήματα παρακολούθησης, αν και δεν νομίζω ότι αυτό είναι το ζητούμενο.

Οι επαγγελματίες. Μπορούν να απευθυνθούν σε συναδέλφους (π.χ. Κοινωνικούς Λειτουργούς ή Ψυχολόγους) εάν βρουν μέλη οικογενειών που κακοποιούνται. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν μία ευρεία γκάμα εργαλείων, για να αξιολογήσουν τη συναισθηματική κατάσταση ενός παιδιού, αν υποπτεύονται συνθήκες κακοποίησης στο περιβάλλον του. Τέλος, σε ότι τους αφορά προσωπικά, μπορούν να έχουν εξωτερική εποπτεία για καθοδήγηση στις περιπτώσεις που αναλαμβάνουν, ειδικότερα για περιπτώσεις όπου εμφανίζονται αυτοτραυματισμοί ή επιθετική συμπεριφορά, και να παίρνουν μέτρα προστασίας.

Συντάκτης:

[Άγγελος Κουτουμάνος](#)
Κοινωνικός Λειτουργός

Σε συνάφεια με τα εξής:

- [Οδηγός Επιμόρφωσης και Συμβουλευτικής](#)